στο μικροσκόπιο...

Η Αναστασία Πολίτη αυτό τον καιρό εκτός από τις παραστάσεις δίνει και συναυλίες με τίτλο «Γιορτή Πανός με φόντο το Αιγαίο»

«Ερως καλός», «ουδείς εκών κακός», «εν οίδα ότι ουδέν οίδα», «γνώθι σεαυτόν». Τα αποφθέγματα του Σωκράτη, τα υπαρξιακά και φιλοσοφικά ερωτήματα που ενέπνευσαν το έργο των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων, στοχαστών και καλλιτεχνών, απασχολούν τον σύγχρονο κόσμο ή τα ισοπέδωσε ο τεχνοκρατικός πολιτισμός;

Ο Σωκράτης περιοδεύει στη Γαλλία

«Ερως καλός», «ουδείς εκών κακός», «εν οίδα ότι ουδέν οίδα», «γνώθι σεαυτόν». Τα αποφθέγματα του Σωκράτη, τα υπαρξιακά και φιλοσοφικά ερωτήματα που ενέπνευσαν το έργο των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων, στοχαστών και καλλιτεχνών, απασχολούν τον σύγχρονο κόσμο ή τα ισοπέδωσε ο τεχνοκρατικός πολιτισμός;

Της ΗΡΑΣ ΦΕΛΟΥΚΑΤΖΗ

Η Αναστασία Πολίτη αυτό τον καιρό εκτός από τις παραστάσεις δίνει και συναυλίες με τίτλο «Γιορτή Πανός με φόντο το Αιγαίο». Αυτός ο προβληματισμός βρίσκεται στο επίκεντρο της καλλιτεχνικής δραστηριότητας της Αναστασίας Πολίτη. Η Ελληνίδα σκηνοθέτις, ηθοποιός και τραγουδίστρια, που ζει από το 1989 στη Γαλλία, παρουσιάζει τον τελευταίο καιρό με τον θίασό της «ΗΡΙΝΝΑ», που τον δημιούργησε το 1994, ένα φιλόδοξο θεατρικό δίπτυχο με τίτλο «Ο Σωκράτης ανάμεσά μας».

«Θέλησα να είμαι παρούσα στον γαλλικό θεατρικό χώρο με ένα ερευνητικό και τρυφερό βλέμμα για την κληρονομιά της Ελλάδας», μας εξηγεί.

«Στόχος μου είναι να περάσει η ιστορία του Σωκράτη στο κοινό με σειρά από εκδηλώσεις, ανάγνωση κειμένων, διαλέξεις, συζητήσεις με συγγραφείς, ποιητές και φιλοσόφους, παραστάσεις σε σχολεία και πανεπιστήμια. Τέσσερα χρόνια τώρα εργάζομαι επάνω στη μορφή του Σωκράτη και τον ανθρωπισμό, όπως τον είχαν αντιληφθεί οι αρχαίοι Ελληνες. Για το πρόγραμμα αυτό, που τελεί υπό την αιγίδα της ελληνικής πρεσβείας στο Παρίσι, ο θίασός μου ΗΡΙΝΝΑ έλαβε πολύ σημαντική οικονομική και διοικητική υποστήριξη από τη νομαρχία της περιφέρειας Ile de France, που μας δίνει επίσης τη δυνατότητα να παρουσιάσουμε παραστάσεις σε δημοτικές αίθουσες. Μια άλλη δραστηριότητα του θιάσου είναι συναυλίες με τίτλο "Γιορτή Πανός με φόντο τη θάλασσα του Αιγαίου". Με πλαισιώνουν στο τραγούδι οι μουσικοί Γιάννης Βλάχος, Φαντέλ Μεσαουντί και απαγγέλλουμε ποίηση με την Αμίνα Χαμουτέν».

- Με ποιον τρόπο μπορεί να γίνει σήμερα μία επαναπροσέγγιση της φιλοσοφίας του Σωκράτη;

«Η προσέγγιση του φιλοσόφου στη θεατρική μου εργασία γίνεται με το δίπτυχο "Ο Σωκράτης ανάμεσά μας" που περιλαμβάνει δύο έργα. Το πρώτο είναι "Ο Σωκράτης μού είπε», που έγραψε για μας ο τελευταίος μεγάλος σουρεαλιστής συγγραφέας Σαράν Αλεξαντριάν, φίλος του Αντρέ Μπρετόν. Συνδέει τη σημερινή εποχή με την αρχαιότητα, παρουσιάζοντας μία σύγχρονη νεαρή γυναίκα να περιπλανιέται στην Πλάκα αναζητώντας τον δρόμο της ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν. Το δεύτερο είναι το "Καμπαρέ του Σωκράτη". Ο φιλόσοφος δεν άφησε δικά του γραπτά κείμενα. Ετσι πραγματοποίησα μοντάζ κειμένων από την "Απολογία του Σωκράτη" και το "Συμπόσιο" του Πλάτωνα και τις "Νεφέλες" του Αριστοφάνη».

- Η εργασία σας γύρω από τα αρχαία κείμενα είναι καθοριστική καλλιτεχνική σας επιλογή. Με ποιο κίνητρο;

> «Θέλησα να είμαι παρούσα στον γαλλικό θεατρικό χώρο με ένα ερευνητικό και τρυφερό βλέμμα για την κληρονομιά της Ελλάδας»

«Δεν μένω με το βλέμμα καρφωμένο στην αρχαία Ελλάδα, είμαι καλλιτέχνης πολίτης του κόσμου. Στα παιδιά, στους νέους, θέλω να μεταδώσω ότι πρέπει να πάρουμε το καλύτερο από κάθε πολιτισμό. Μια βασική έρευνα στη δουλειά μου είναι επίσης πώς να ανακαλύψουμε ξανά μία έννοια ιερότητας, ανεξάρτητα από τις θρησκείες. Πιστεύω ότι πρέπει να αντιπαρατεθούμε στη μόδα του "μηδενισμού" και να αντιμετωπίσουμε την παγκοσμιοποίηση και τα σημερινά αδιέξοδα της κρίσης, αντλώντας αξίες από την αστείρευτη πηγή των αρχαίων ελληνικών κειμένων. Μπορούν να δώσουν απαντήσεις, να υψώσουν τον άνθρωπο για να ξεπεράσει τις δυσκολίες και να αναδημιουργήσει έναν καλύτερο κόσμο».

- Στις παραστάσεις και τα ρεσιτάλ σας αναφέρεστε σε γεγονότα από την επικαιρότητα στην Ελλάδα, στη Μεσόγειο. Ποιο είναι το μήνυμά σας;

«Στο ρεσιτάλ "Γιορτή Πανός με φόντο το Αιγαίο" θέλησα να μεταφέρω στον κόσμο σκέψεις και συναισθήματα για τα όσα γίνονται στη χώρα μας, τον κοινωνικό αναβρασμό, την καταπίεση, τους πολέμους. Στις παραστάσεις μας υπάρχουν και μεσανατολικά πολιτιστικά στοιχεία. Θέλω να περάσω το μήνυμα ότι σ' αυτό τον χώρο που λέγεται Μεσόγειος θα πρέπει να συνυπάρξουν όλες οι κουλτούρες, πέρα από διαχωριστικές γραμμές και ρατσισμό. Λέω στα παιδιά που βλέπουν τις παραστάσεις μας ότι στη Μεσόγειο είμαστε στο σταυροδρόμι της Δύσης, της Ανατολής, των Βαλκανίων. Και ότι μπορεί κανείς να είναι διαφορετικός αλλά να συνυπάρχει ειρηνικά. Το μήνυμα που θέλω να περάσω στο κοινό είναι ότι μπορείς να έχεις δική σου ταυτότητα μένοντας ανοιχτός στους άλλους».

Να μην τους κοιτάμε αφ' υψηλού

ADRIAN HAMILTON

Είναι υπερβολικά εύκολο να παρασυρθεί κανείς από την ωφελιμιστική θεωρία που θέλει τον αραβικό κόσμο να διαφέρει από άλλες κοινωνίες. Οι ακαδημαϊκές επιθεωρήσεις και ο σοβαρός Τύπος είναι γεμάτα άρθρα που εξηγούν γιατί η μουσουλμανική κοινωνία μοιάζει ασύμβατη με τη δημοκρατία, γιατί μοιάζει να έχει έμφυτη τη βία. Τα περισσότερα είναι απλώς ανοησίες. Εάν θέλει κανείς να καταλάβει τι συμβαίνει στη Μέση Ανατολή, δεν ωφελεί ιδιαίτερα να «βασανίζεται» με την τάση του ουαχαμπιτισμού ή με τις διαμάχες σουνιτών και σιιτών αυτές καθαυτές. Πρέπει να πάει στις φτωχογειτονιές της Βαγδάτης και του Καΐρου, ή στις παραγκουπόλεις που υπάρχουν γύρω από πολλές μεγάλες πόλεις κρατών του Κόλπου, εκεί όπου συνωστίζονται οι φτωχοί και οι άνεργοι. Θα βρει ακριβώς τα ίδια προβλήματα που υπάρχουν και στο Γιοχάνεσμπουργκ, την Πόλη του Μεξικού ή την Μπανγκόκ.

Η ιδιαιτερότητα της Μέσης Ανατολής είναι αφενός ο πετρελαϊκός πλούτος, που έχει διευρύνει το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών και έχει ενθαρρύνει μία ιδιοτελή και διαβρωτική παρέμβαση από τον έξω κόσμο, και αφετέρου η πληγή της ισραηλινοπαλαιστινιακής διαμάχης, που έχει γαλβανίσει την αραβική κοινή γνώμη και έχει εμπνεύσει στους περισσότερους Αραβες μια αίσθηση αδικίας και εξευτελισμού.

Μια άλλη ιδιαιτερότητα του μουσουλμανικού κόσμου είναι πως η βασική κοινωνική πρόνοια και η υγειονομική περίθαλψη παρέχονται στην περιοχή αυτή από το τζαμί - ενίοτε σε συνδυασμό με μία δόση πολιτικού φανατισμού.

Το να «βλέπει», όμως, κανείς σε αυτό κάποια μεγάλη διαμάχη αξιών ανάμεσα στη Δύση και την Ανατολή είναι γελοίο. Το πρόβλημα για τους περισσότερους Αραβες είναι πως οι λύσεις που προτείνει η Δύση έχουν όλες αποδειχθεί ιδιοτελής στήριξη καταπιεστικών καθεστώτων. Η Δύση ερχόταν ανέκαθεν στην περιοχή φέροντας όχι το δώρο της αυτοδιάθεσης, αλλά όπλα στο ένα χέρι και πετρελαϊκά συμβόλαια στο άλλο.

Για τους περισσότερους Αραβες, το Ιράκ δεν αναμένεται να αποδειχθεί εξαίρεση. Όμως η στοιχειώδης επιθυμία για οικονομική άνθηση και αυτοδιάθεση δεν διαφέρει σε τίποτε εκεί σε σχέση με εδώ. Απλώς, το εγγύτερο μέσο εξασφάλισής τους είναι το τζαμί και όχι η κάλπη.

Δεν υπάρχει τίποτα στην αραβική κουλτούρα ή στα αραβικά επιτεύγματα που να δίνει στη Δύση το δικαίωμα να τα αντιμετωπίζει αφ' υψηλού. Στην πραγματικότητα, πρέπει να κοιτάξουμε με σεβασμό την αραβική κοινωνία έτσι ώστε να καταλάβουμε όχι μόνο τι ήταν, αλλά και την αλλαγή στην οποία υπόκειται.